

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 561 din 21.07.2021

Dosar nr.: 1037/2020

Petiția nr.: 8299/31.12.2020

Petent:

Reclamați: Universitatea din București – Facultatea de Matematică și Informatică
Ministerul Educației

Obiect: separarea unor frați gemeni în urma obținerii notelor la admitere, fiind repartizați în domenii diferite de studiu, în cadrul aceleiași facultăți. Unul dintre ei este fost elev cu cerințe educaționale speciale, în prezent, persoană cu certificat de încadrare în grad handicap, cu valabilitate permanentă. Acesta nu a beneficiat de un loc special la admitere și nu îi este aprobat transferul la specialitatea la care a fost admis fratele său.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. **Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei**

2. **Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate**

Facultatea de Matematică și Informatică - Strada Academiei nr. 14, București

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin.4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adresei nr. 112/11.01.2021, din cauza contextului epidemiologic și a stării de urgență instituită, a solicitat acordul soluționării în lipsă, fără audierea părților, și depunerea unui punct de vedere în temeiul principiului inversării sarcinii probei.

4. La solicitarea expresă a petentului pentru acordarea unui nou termen de audieri, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a introdus a doua parte reclamată, Ministerul Educației, și a citat părțile pentru 06.04.2021, prin adresa 1471/23.02.2021.

5. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

6. Petentul, persoană cu certificat de încadrare în grad handicap, cu valabilitate permanentă, diagnosticat cu Hipoacuzie neurosenzorială bilaterală, se consideră discriminat, întrucât are un frate geamăn de care până la admiterea la facultate nu fusese despărțit, acesta reprezentând și un ajutor în procesul de învățare pentru a înțelege ce se predă în clasă de către profesori.

7. Astfel, cei doi frați s-au înscris la aceeași facultate, sperând să reușească ambii la

aceiași specialitate, prima opțiune fiind informatică, iar cea de-a doua opțiune fiind matematică.

8. Fratele geamăn al petentului a fost admis la Informatică iar petentul, cu o notă puțin mai mică, a fost admis la matematică. Acesta subliniază faptul că se află la prima experiență de a fi lipsit de sprijinul fratelui său în procesul de învățământ, cu atât mai mult că, din cauza epidemiei cu virusul SARS-COV-2, cursurile s-au desfășurat online.

9. Petentul face trimitere la Hotărârea Colegiului director nr. 202 din 26.02.2020 prin care Colegiul director a solicitat alocarea de locuri speciale pentru elevii cu cerințe speciale, alături de cele alocate elevilor din alte grupuri vulnerabile la admiterea în licee, școli profesionale și universități. Astfel, acesta susține faptul că dacă facultatea reclamată ar fi alocat un număr de locuri elevilor cu cerințe educaționale speciale, ținând cont de media sa (9.42) și de ultimele medii înregistrate pentru locurile speciale alocate (9,15 pentru candidații care proveneau din mediul rural și 8,92 pentru candidații de etnie romă), acesta consideră că ar fi fost admis la aceeași specialitate cu fratele său, informatică.

10. Totodată, petentul reclamă faptul că, în lipsa alocării acestor locuri speciale elevilor cu cerințe educaționale speciale, a solicitat aprobarea transferului la specialitatea informatică, în baza Regulamentului privind activitatea profesională a studenților. Art. 62 (1) al regulamentului prevede: „Studentul poate beneficia de mobilitate academică definitivă (transfer), de la o formă de învățământ la alta, de la o specializare/program de studii/ la alta/altul, de la o facultate la alta... ținând seama de prevederile sistemului de credite transferabile și de compatibilitatea planurilor de învățământ”. Tot pe site-ul Universității, la „Gestiunea situație școlare” la secțiunea „Transferul studenților” se explică procedura privind transferarea studenților: „Studentul poate fi transferat de la o formă de învățământ la alta, de la o specializare la alta, de la o facultate la alta sau de la o universitate de stat acreditată la alta, ținându-se seama de aplicarea sistemului de credite transferabile și de compatibilitatea planurilor de învățământ. Transferarea studentului se poate face numai începând cu semestrul al doilea al anului I de studii..”

11. În data 15.06.2020, Ministrul Educației și emite Ordinul nr. 4532 prin care se alocă locuri speciale elevilor cu cerințe educaționale speciale până la nivelul de liceu, fără nicio referire pentru universități. Petentul precizează că perioada de înscrieri la facultatea reclamată a început la 10.06.2020, unde s-au alocat locuri speciale candidaților de etnie romă și celor din mediul rural.

12. Petentul susține că a înaintat această solicitare facultății reclamate dar nu a primit niciun răspuns. Tatăl petentului a vorbit personal cu decanul facultății reclamate, încercând să obțină un răspuns, și aceasta i-a precizat că nu se aprobă transferuri în cadrul facultății.

Sușinerile reclamațiilor: Ministerul Educației

13. Primul reclamat, prin notele scrise depuse la dosar, înregistrate cu nr. 2139/18.03.2021, invocă excepția lisei calității procesuale pasive, susținând că Ministerul Educației coordonează domeniul educației, formării profesionale, științifice, dezvoltării tehnologice și inovării. Universitatea din București este instituția de învățământ superior de stat care funcționează în coordonarea Ministerului Educației

conform Anexei nr. 6 pct. 6 din H.G. nr. 24/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și , cu modificările și completările ulterioare, având autonomie universitară și financiară potrivit art. 122-123 din Legea a educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

14.Reclamatul susține că discriminarea trebuie să rezulte dintr-o faptă săvârșită de Ministerul Educației, iar petentul reclamă, în realitate, respingerea cererii de transfer, faptă aparținând Universității din București, Facultatea de Matematică și Informatică. Având în vedere principiul autonomiei universitare potrivit căruia universitatea își stabilește misiunea proprie, strategia instituțională, structura, activitățile, organizarea și funcționarea proprie, gestionarea resurselor materiale și umane, cu respectarea strictă a legislației în vigoare și asigură mobilitatea studenților, considerăm că Ministerul Educației nu are calitate procesuală pasivă în prezenta cauză.

15.Pe fondul cauzei, ministerul reclamat precizează că, prin O.M.E.C. nr.4532 din 15 iunie 2020 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului educației naționale, interimar, nr. 4.948/2019 privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal de stat pentru anul școlar 2020 – 2021, s-a pus în aplicare Hotărârea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nr. 202 din 26.02.2020, respectiv „Pentru admiterea în învățământul liceal de stat pentru anul școlar 2020 - 2021, inspectoratele școlare județene/Inspectoratul Școlar al Municipiului București alocă, pentru integrarea individuală a elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) proveniți din învățământul de masă și din învățământul special, locuri distincte în unitățile de învățământ de masă, peste numărul de locuri repartizat respectivelor unități de învățământ.”

16.Astfel, Ministerul Educației susține că a depus toate diligențele și a găsit metodele cele mai adecvate în vederea creării de locuri speciale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

17.Față de situația petentului, ministerul reclamat precizează că acesta nu mai este copil cu cerințe educaționale speciale, ci este încadrat în categoria persoanelor adulte cu handicap, fiind în vârstă de peste 19 ani. Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, nu prevede stabilirea de locuri distincte în învățământul superior pentru studenți cu cerințe educaționale speciale, ci doar pentru alte categorii, potrivit art.205, alin.(6) din lege, „Candidații proveniți din medii cu risc socioeconomic ridicat sau marginalizate din punct de vedere social - romi, absolvenți ai liceelor din mediul rural sau din orașe cu mai puțin de 10.000 de locuitori - pot beneficia de un număr de locuri bugetate garantate, în condițiile legii.”

18.Potrivit art.13, alin.(5) din Metodologia-cadru privind organizarea admiterii în ciclurile de studii universitare de licență, de mașter și de doctorat, aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale și științifice nr. 6.102/2016, cu modificările și completările ulterioare, „în cadrul metodologiei proprii instituțiile de învățământ superior stabilesc, potrivit legii, măsuri privind egalitatea de șanse pentru persoanele cu handicap, asigurând, acolo unde este necesar, suport adițional adaptat nevoilor adulților cu handicap, sprijinind accesul acestora în instituțiile de învățământ superior. Ministerul reclamat consideră că petentul nu reclamă o discriminare/lipsa de sprijin din partea universității, ci respingerea cererii de transfer.

19.Transferul studenților intră în sfera autonomiei universitare, fiind în consecință gestionat exclusiv la nivelul instituției de învățământ superior, pe baza prevederilor

regulamentelor proprii aprobate de către Senatul universitar.

Facultatea de Informatică și Matematică - Universitatea din București

20. Cea de-a doua reclamată, prin notele scrise depuse la dosar, precizează faptul că, potrivit dispozițiilor legale incidente și în lipsa locurilor alocate de Ministerul Educației la admitere 2020 pentru persoane cu dizabilități, cererea petentului care a avut ca obiect transferul de la un domeniu de licență la un alt domeniu diferit, nu a putut fi aprobată, cum de altfel i s-a comunicat, în termenul legal, prin adresa de răspuns nr. 2568/24.11.2020.

21. Reclamatul menționează că petentul este înmatriculat în anul I, la Facultatea de Matematică și Informatică din cadrul Universității din București, domeniul de licență Matematică. Acesta a participat la concursul de admitere organizat de Facultatea de Matematică și Informatică pentru anul universitar 2020 - 2021 (la domeniul de licență Matematică și la domeniul de licență Informatică), obținând media de admitere (9,42) doar la domeniul de licență Matematică (pe locurile subvenționate).

22. Petentul și-a exercitat două opțiuni, susținând admiterea atât la domeniul de licență Matematică cât și la domeniul de licență Informatică, cele două admiteri fiind distincte.

23. Petentul a fost admis la domeniul de licență Matematică (pe locurile subvenționate) cu media 9.42, ulterior solicitând transferul la domeniul de licență Informatică.

24. Domeniul Informatică este un domeniu distinct la care media de intrare a fost mai mare, respectiv de 9,47 (locurile subvenționate) și 9,32 (locurile cu taxă), petentul obținând o medie inferioară, respectiv 9,26, neîncadrându-se nici la locurile subvenționate și nici la locurile cu taxă pentru domeniul de licență Informatică.

25. Potrivit legii, nu este posibil transferul unui student admis la un domeniu de licență la un alt domeniu diferit.

26. Regulamentul privind activitatea profesională a studenților al Universității din București, act normativ intern, prevede la art. 62 alin. (3) că: „(3) Mobilitatea academică definitivă se poate realiza la început de semestru, după primul semestru și până la sfârșitul penultimului semestru și numai de la o facultate/ domeniu/ specializare/ program de studii la o altă facultate / domeniu/ specializare/ program de studii cu profil identic sau apropiat, având același număr total de credite de studio transferabile obligatorii, din aceeași ramură de știință.

27. Domeniile de licență Matematică și Informatică sunt distincte. În conformitate cu dispozițiile legale imperative cuprinse în Hotărârea Guvernului nr. 299/2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/ programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, din 09.04.2020.

28. În Anexa nr.2 la Hotărârea Guvernului nr. 299/2020 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, tabelul nr. 5 „Universitatea din București”, nr. cri. 12 din tabel, rubrica „domeniu de licență”, de asemenea, domeniul Matematică este prevăzut distinct de domeniul Informatică.

29. În Anexa nr. 1, „Nomenclatorul domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare” la Hotărârea Guvernului nr. 299/2020 privind aprobarea Nomenclatorului

domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2020-2021, la punctul 10 din tabel, rubrica „Domeniul de licență (DL) ”domeniul Matematică și domeniul Informatică sunt prevăzute distinct.

30.Reclamata susține că, având în vedere că petentul este înmatriculat în anul I, domeniul de licență Matematică, (pe locurile subvenționate potrivit mediei de admitere), neobținând nota de admitere pentru locurile subvenționate sau cu taxă la domeniul de licență Informatică, petentul poate susține admiterea la domeniul de licență Informatică, pentru anul universitar următor (2021-2022). În ipoteza în care petentul obține media de intrare la domeniul de licență Informatică (anul universitar 2021-2022), în conformitate cu prevederile art. 67 din Regulamentul privind activitatea profesională a studenților al Universității din București, petentul va putea solicita transferul într-un an superior, în baza școlarității anterioare („Studentul admis prin concurs de admitere în anul I poate solicita transferul într-un an superior, în baza școlarității anterioare. În acest caz, reclamata precizează că petentul va depune cererea de transfer însoțită de documentele justificative (situație școlară, supliment la diploma etc.), până la data de 15 octombrie a anului universitar ”) și va putea susține examene de diferență, potrivit art. 59 din Regulamentul privind activitatea profesională a studenților al Universității din București.

31.Reclamata menționează faptul că, în vederea susținerii studenților cu dizabilități în cadrul comunității academice, pe site-ul Facultății de Matematică și Informatică (<https://fmi.unibuc.ro/noutati/inscriere-voluntari-connect/>), se regăsește, publicat, anunțul cu privire la rețeaua de voluntariat CONNECT, prin care se încurajează studenții pentru înscriere ca voluntari CONNECT. Rețeaua de voluntariat CONNECT reprezintă o inițiativă instituțională deschisă tuturor studenților din cadrul comunității academice, care își doresc să își asume un rol activ în crearea unui mediu social și educațional incluziv, obiectivul principal constând în susținerea tinerilor cu dizabilități în accesarea serviciilor administrative și educaționale oferite de universitate. Activitățile voluntarilor CONNECT sunt menite să vină în întâmpinarea nevoilor studenților cu dizabilități, să faciliteze accesarea serviciilor educaționale și administrative ale Universității din București, să contribuie la eforturile de accesibilizare a resurselor educaționale și să susțină accesarea de servicii educaționale furnizate în regim online. Echipa de voluntari beneficiază de sesiuni de instruire coordonate de specialiști în domeniul incluziunii socio-educative.

IV. Cadrul legal aplicabil. Motivele de fapt și de drept

Legea educației naționale nr. 1/2011, actualizată

Art 205:

(5) Instituțiile de învățământ superior de stat acordă cel puțin 10 locuri bugetate, în cadrul cifrei de școlarizare aprobate, absolvenților cu diplomă de bacalaureat proveniți din sistemul de protecție socială. În cazul în care locurile nu se ocupă, universitățile le redistribuie către ceilalți candidați.

(6) Candidații proveniți din medii cu risc socioeconomic ridicat sau marginalizate din punct de vedere social - romi, absolvenți ai liceelor din mediul rural sau din orașe cu mai puțin de 10.000 de locuitori - pot beneficia de un număr de locuri bugetate garantate, în condițiile legii.

O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2.

(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

(2) Dispoziția de a discrimina persoanele pe oricare dintre temeiurile prevăzute la alin. (1) este considerată discriminare în înțelesul prezentei ordonanțe.

(4) Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.

(9) Măsurile luate de autoritățile publice sau de persoanele juridice de drept privat în favoarea unei persoane, unui grup de persoane sau a unei comunități, vizând asigurarea dezvoltării lor firești și realizarea efectivă a egalității de șanse a acestora în raport cu celelalte persoane, grupuri de persoane sau comunități, precum și măsurile pozitive ce vizează protecția grupurilor defavorizate nu constituie discriminare în sensul prezentei ordonanțe.

Art. 11

(1) Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap., actualizată

ART 15

(1) Persoanele cu handicap **au acces liber și egal la orice formă de educație, indiferent de vârstă**, în conformitate cu tipul, gradul de handicap și nevoile educaționale ale acestora. **(2)** Persoanelor cu handicap **li se asigură educația permanentă și formarea profesională de-a lungul întregii vieți.**

ART 19

În vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap în unitățile și instituțiile de învățământ, autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

a) să promoveze și să garanteze accesul la educație și formare profesională al persoanelor cu handicap;

b) să asigure școlarizarea la domiciliu a persoanelor cu handicap nedepasabile pe durata perioadei de școlarizare obligatorie, precum și pregătirea școlară, indiferent de locul în care persoana cu handicap se află, inclusiv prin cadrele didactice de

sprijin/itinerante;

c) să asigure accesul la formele de educație permanentă, adaptându-le nevoilor educaționale ale persoanelor cu handicap;

d) să sprijine cooperarea dintre unitățile de învățământ special sau de masă cu familia și comunitatea, în vederea asigurării unei oferte educaționale care răspunde nevoilor individuale ale persoanelor cu handicap;

e) să asigure pregătirea cadrelor didactice în vederea adaptării practicilor educaționale pentru elevii cu handicap din grupe sau clase de învățământ obișnuit;(la 25-07-2020,)

f) să asigure posibilitatea practicării unui sport de către orice persoană cu handicap, precum și pregătirea cadrelor didactice în vederea însușirii de către acestea a unor noțiuni medicale și tehnice specifice;

g) să asigure servicii educaționale de sprijin pentru persoanele cu handicap și familiile acestora, prin specialiști în domeniul psihopedagogiei speciale; h) să asigure accesul în unitățile și instituțiile de învățământ.

32. În fapt, Colegiul urmează să analizeze în ce măsură nealocarea locurilor speciale pentru persoanele cu certificat de încadrare handicap sau pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, la admiterea în învățământul universitar reprezintă discriminare. Totodată, Colegiul director este chemat să analizeze o posibilă faptă de discriminare pentru neaprobarea transferului petentului la o altă specialitate din cadrul aceleiași universități.

33. În drept, potrivit dispozițiilor art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008, „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”.

34. Colegiul director ia act de excepția invocată de primul reclamat, Ministerul Educației, și urmează să o respingă întrucât instituția are atribuții de coordonare a domeniului educației, formării profesionale, științifice, dezvoltării tehnologice și inovării, locurile speciale pentru diferitele categorii vulnerabile sau marginalizate fiind alocate de către acest minister.

35. În drept, conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, constituie discriminare „orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boala cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

36. Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției intră sub incidența prevederilor art. 2 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

37. Pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie, trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe condiții:

38. existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau **omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;**

39. existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;

40. tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege;

41. tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

42. O faptă poate fi considerată discriminatorie dacă atinge un drept, oricare dintre cele garantate de tratatele internaționale ratificate de România sau cele prevăzute de legislația națională (O.G. nr. 137/2000, art. 1 alin. 2: „Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: [...]”, art. 2 alin. 1: [...] „restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege [...]”; Protocolul 12, art. 1 alin. 1: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege [...]”).

43. În prezenta cauză, Colegiul director va analiza existența faptei de discriminare din perspectiva celei de-a doua teză, respectiv omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile, întrucât persoanele cu cerințe educaționale speciale/ dizabilități sunt persoane care fac parte din categorii dezavantajate, nu beneficiază de șanse egale, fiind pe poziții inferioare comparativ cu majoritatea.

44. În același registru, Colegiul director subliniază prevederile art 2 alin 9 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare, republicată: ”Măsurile luate de autoritățile publice sau de persoanele juridice de drept privat în favoarea unei persoane, unui grup de persoane sau a unei comunități, vizând asigurarea dezvoltării lor firești și realizarea efectivă a egalității de șanse a acestora în raport cu celelalte persoane, grupuri de persoane sau comunități, precum și măsurile pozitive ce vizează protecția grupurilor defavorizate nu constituie discriminare în sensul prezentei ordonanțe. ”

45. Colegiul director își menține jurisprudența în domeniu, obiect similar prezentei spețe fiind deliberat prin Hotărârea 202/26.02.2020, prin care s-a constatat că nealocarea locurilor speciale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale reprezintă discriminare. În urma emiterii acestei hotărâri, Ministerul Educației a dispus alocarea de locuri speciale pentru această categorie de persoane dezavantajate în învățământul preuniversitar. Colegiul director constată că măsura afirmativă nu a fost aplicată și pentru admiterea în învățământul superior/universități.

46. În cadrul acestei hotărâri, Colegiul director explică nevoia imperioasă de instituire a măsurilor afirmative. Astfel, se face trimitere la art. 14 din CEDO, care consacră exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale fără discriminare, în jurisprudența sa, Curtea subliniind faptul că Statele pot avea obligații pozitive în conformitate cu art. 14, precum și o obligație negativă de a nu discrimina în actele sale oficiale.

47. Considerentul 3 al preambului protocolului 12 la CEDO subliniază în mod explicit importanța unei acțiuni pozitive: *“Reafirmând că principiul nediscriminării nu împiedică Statele părți să ia măsuri pentru a promova egalitatea deplină și efectivă, cu condiția că există o justificare obiectivă și rezonabilă pentru aceste măsuri”*

48. Art. 6 alin (1) dreptul la identitate, art. 32 alin. (3) dreptul la învățătură a minorităților

naționale, art. 49 protecția copiilor și a tinerilor și art. 50 protecția persoanelor cu handicap din Constituție sunt prevederi care comportă obligativitatea statului de a implementa acțiuni pozitive pentru diferite categorii de persoane.

49. Colegiul director a apreciat în Hotărârea 202/2020 faptul că pe baza definiției egalității între cetățeni din art. 4 alin. (2) și egalității în drepturi din art. 16 alin. (1), respectiv a jurisprudenței Curții Constituționale, poate concluziona că există o obligativitate constituțională a statului de a implementa acțiuni pozitive în sprijinul categoriilor de persoane care sunt pe o poziție de inegalitate cu majoritate din cauza unor cauze obiective, în scopul de a asigura acestora exercitarea drepturilor fundamentale ale omului.

50. Mai mult, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu înseamnă uniformitate, așa încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”¹, în această situație.

51. În cazul discriminării substanțiale sau de facto, atunci când se tratează într-o manieră identică două sau mai multe persoane sau situații care sunt în fapt diferite, Curtea Constituțională a arătat că tratarea diferită a unor probleme ce țin de inegalitate nu este numai permisă, ci chiar cerută.

52. Jurisprudența Curții Constituționale consacră ca instrument de realizare efectivă a egalității de șanse adoptarea măsurilor afirmative de către stat, atunci când arată că „nu este contrară principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice instituirea unor reguli speciale, atâta timp cât ele asigură egalitatea juridică a cetățenilor în utilizarea lor. Principiul egalității nu înseamnă uniformitate, așa încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul nu poate fi decât diferit.”²

53. Colegiul director sublinia, în Hotărârea 202/2020, faptul că *situația copiilor cu cerințe speciale obligă statul să adopte măsuri speciale în asigurarea accesului la dreptul fundamental al educației. Elevii cu cerințe speciale se confruntă cu o serie de discriminări în accesul la educație, începând de la grădiniță, până la faza studiilor superioare. Deși, legea prevede o serie de obligații pentru stat în a acorda suport copiilor cu cerințe speciale, aceștia din urmă acumulează o serie de dezavantaje pe parcursul etapelor educaționale, astfel încât prezența lor în studiile liceale și universitare este extrem de redusă. Dezavantajele rezultă din situația acestor copii, din lipsa de resurse a statului pentru a îndeplini obligațiile prevăzute de lege, din lipsa pregătirii de specialitate a cadrelor didactice și din prejudecățile societății față de această categorie de persoane. Pentru a compensa aceste dezavantaje prezente și acumulate de copii cu cerințe speciale, și a asigura accesul acestora la exercitarea dreptului la învățământ în etapa studiilor liceale și superioare, Colegiul director constată că statul are obligația de a crea locuri speciale pentru această categorie de persoane, ca una dintre modalitățile de asigurare a principiului constituțional al egalității substanțiale. Copiii cu cerințe educaționale speciale fac parte dintr-o categorie defavorizată, sistemul nu le oferă suficient personal de suport și, deși pot avea abilități deosebite, nu au acces la*

¹ Decizia nr. 312/2001, M.Of. nr. 99/2002, Decizia nr. 82/2002, M.Of. nr. 261/2002

² Decizia nr. 116/2002, M. Of. Nr. 317/2002, Decizia nr. 92/2002, M.Of. nr. 338/2002.

învățământ de calitate și, pe cale de consecință, la integrare pe piața muncii.

54. *În Cauza D.H. și alții împotriva Republicii Cehe (Dosar nr. 57325/00) Hotărâre CEDO-13.11.2007, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că, în anumite situații, neaplicarea măsurilor afirmative constituie discriminare.*

55. *Atât timp cât realitatea produce inegalități, acțiunea afirmativă este necesară astfel încât prin intermediul ei să se recupereze distanțele create artificial, asigurând și acestor copii acces la educație, prin crearea unor locuri speciale.*

56. *Intervenția este necesară nu doar pentru a asigura justiția și protecția socială, ci și pentru a valorifica, sprijini și dezvolta potențialul copiilor cu cerințe educaționale speciale prin măsuri de intervenție adaptate și integrate în vederea asigurării accesului la educație.*

57. Astfel, în prezenta cauză, Colegiul director va analiza speța din două perspective: prima fiind nealocarea locurilor speciale la admiterea în ciclul universitar de către ministerul de resort, Ministerul Educației iar, a doua, neaprobarea cererii de transfer a studentului, de la specialitatea la care a fost admis la cea la care studia fratele său. Pentru cea de-a doua situație, Universitatea din București, prin Facultatea de Matematică și Informatică are atribuții, în baza principiului autonomiei universitare.

58. Astfel, Colegiul director reține textul de lege care prevede dispunerea de măsuri afirmative pentru diferite categorii de persoane vulnerabile sau dezavantajate, art. 205, Legea educației naționale nr. 1/2011 actualizată:

- alin. (5) Instituțiile de învățământ superior de stat acordă cel puțin 10 locuri bugetate, în cadrul cifrei de școlarizare aprobate, absolvenților cu diplomă de bacalaureat proveniți din sistemul de protecție socială. În cazul în care locurile nu se ocupă, universitățile le redistribuie către ceilalți candidați.

- alin (6) Candidații proveniți din medii cu risc socioeconomic ridicat sau marginalizate din punct de vedere social - romi, absolvenți ai liceelor din mediul rural sau din orașe cu mai puțin de 10.000 de locuitori - pot beneficia de un număr de locuri bugetate garantate, în condițiile legii.

59. Colegiul director constată faptul că, în cuprinsul legii educației naționale actualizată sunt prezente o serie de măsuri afirmative, dispuse pentru candidații proveniți din medii cu risc socio-economic ridicat sau marginalizați din punct de vedere social. Măsurile afirmative sunt adoptate în vederea compensării dezavantajelor de șanse, cu scop reparatoriu pentru diminuarea ecartului creat de diferențele de șanse între acestea și majoritatea, categoriile defavorizate aflându-se pe o poziție inegală în privința accesului la șanse egale.

60. Astfel, Colegiul director constată că legiuitorul respectă obligația de dispunere de măsuri afirmative prin sintagma prevăzută la art. 205 alin (6): "*Candidații proveniți din medii cu risc socioeconomic ridicat sau marginalizate din punct de vedere social... pot beneficia de un număr de locuri bugetate garantate, în condițiile legii*".

61. În interiorul acestui text de lege, sunt oferite, cu titlu de exemplu, două categorii care îndeplinesc condițiile generale de proveniență, a mediului cu risc socio-economic, sau care sunt marginalizați din punct de vedere social. Colegiul director constată că prin oferirea celor două exemple, "romi, absolvenți ai liceelor din mediul rural sau din orașe cu mai puțin de 10.000 de locuitori", nu trebuie excluse și alte categorii de persoane care îndeplinesc condițiile pentru care statul are obligația de a institui măsuri afirmative.

Colegiul director solicită imperios ca pentru categoria persoanelor cu cerințe educaționale speciale/ dizabilități să se respecte obligația statului de adoptare a măsurilor afirmative, cu scopul de a se respecta principiul egalității de șanse în domeniul educației.

62. Colegiul director constată că persoanele cu cerințe educaționale speciale/dizabilități întrunesc condițiile generale, indicate de legiuitor, pentru a beneficia de măsurile afirmative dispuse, în conținutul art. 205 alin 6 din Legea nr. 1/2011 actualizată: ”*Candidații proveniți din medii cu risc socioeconomic ridicat sau marginalizate din punct de vedere social... pot beneficia de un număr de locuri bugetate garantate, în condițiile legii*”.

63. Concluzionând, Colegiul director solicită părții reclamate, Ministerul Educației, să asigure respectarea principiului egalității de șanse în educație, prin includerea persoanelor cu cerințe educaționale speciale/dizabilități, în mod explicit și concret, în categoria persoanelor față de care dispun măsurile afirmative. În acest sens, Colegiul director solicită Ministerului Educației să creeze locuri speciale pentru această categorie de persoane dezavantajată și marginalizată din punct de vedere social, la admiterea în învățământul superior/ universitar.

64. Față de aspectul sesizat de petent, referitor la neaprobarea cererii de transfer de către Universitatea din București – Facultatea de Matematică și Informatică, Colegiul director constată că nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare, neexistând o legătură cauzalitate între criteriul dizabilității și refuzul transferului. Acesta nu a fost aprobat de către Universitatea din București, Facultatea de Matematică și Informatică, întrucât nu au fost îndeplinite condițiile necesare transferului (matematica și informatica sunt definite ca discipline diferite).

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, umanitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respingerea excepției calității procesuale pasive a Ministerului Educației
2. Neaprobarea transferului hpetentului nu reprezintă discriminare. Nu există legătură de cauzalitate între criteriu și faptele sesizate.
3. Nealocarea de locuri speciale în vederea accesului la învățământul universitar/superior pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale/ dizabilități reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1, art. 2 alin. 4, art. 2 alin. 9 precum și art. 11 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000;
4. Sancționarea Ministerului Educației cu avertisment, potrivit art. 5 alin. 2 și art. 7 alin. 3 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
5. Solicită părții reclamate, Ministerului Educației, să depună toate diligențele pentru adoptarea metodelor celor mai adecvate în vederea creării de locuri speciale pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale/ dizabilități în învățământul superior;

6. Monitorizarea implementării recomandării, conform art. 19 alin. 1 lit. d) din O.G. nr. 137/2000;
7. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări din data de 21.07.2021 au fost:

ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, DIACONU Adrian – Membru, GRAMA Horia – Membru (online), HALLER István – Membru, JURA Cristian – Membru, LAZĂR Maria – Membru, MOȚA Maria – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru (online), POPA Claudia Sorina - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.**

**Data redactării: 22.07.2021
M.L./A.B.**

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.